

Інститут проблем ендокринної патології імені В.Я. Данилевського відсвяткував 100-річний ювілей

Один із найстаріших науково-дослідних медичних закладів України — Державна установа (ДУ) «Інститут проблем ендокринної патології імені В.Я. Данилевського Національної академії медичних наук (НАМН України)» (далі — Інститут) відсвяткував 100-річчя з дня свого заснування. Урочисті заходи з нагоди вікового ювілею пройшли 19 листопада 2019 р. в Харкові в рамках ІХ З'їзду ендокринологів України. Привітати ювілярів з цією видатною датою з усіх куточків України приїхали колеги, які за довгі роки тісної співпраці стали добрими друзями Інституту.

Про Інститут

Почавши свою історію в далекому 1919 р., Інститут (на той час Органотерапевтичний інститут) став першим науковим ендокринологічним закладом на теренах колишнього Радянського Союзу, а його ендокринологічна клініка, відкрита у 1927 р., — першим у країні та третім у світі ендокринологічним стаціонаром, де були закладені основи діагностики та лікування ендокринних захворювань.

На сьогодні Інститут — це сучасний багатопрофільний науковий центр, який у вирішенні фундаментальних і прикладних питань медичної хімії, біології та практичної медицини завоював авторитет як в Україні, так і далеко за її межами. Це єдиний в Україні науковий медичний заклад ендокринологічного профілю, структура якого дозволяє відтворювати всі ланки досліджень: від теоретичного обґрунтування, синтезу нових сполук, вивчення їх структури і властивостей, біологічної активності, розробки нормативно-технічної документації, доклінічних випробувань, санітарно-гігієнічного регламентування речовин, клінічних випробувань створених лікарських форм препаратів до вдосконалення і розроблення нових патогенетично обґрунтованих методів профілактики, діагностики і лікування ендокринопатій та впровадження своїх розробок у практику охорони здоров'я. Усього за історію Інституту вивчено і впроваджено в практику охорони здоров'я понад 120 оригінальних лікарських засобів, синтезовано понад 170 біологічних сполук.

В останні десятиріччя приділяється значна увага фундаментальним дослідженням, спрямованим на визначення механізмів розвитку ендокринопатій. В Інституті обґрунтовано і створено новий напрямок в ендокринології, коли вперше не лише в Україні, але й на теренах близького зарубіжжя разом з Інститутом проблем кріобіології і кріомедицини Національної академії наук (НАН) України створено банк кріоконсервованої щитоподібної залози для аутотрансплантації хворим на гіпотиреоз. Проводиться молекулярно-генетичний аналіз мутацій при різних формах доброякісних і злоякісних новоутворень, підтверджено гіпотезу про поліморфність папілярного раку щитоподібної залози тощо.

За результатами роботи Інституту лише за останні 5 років підготовлено понад 20 методичних рекомендацій та інформаційних листів, запропоновано понад 36 нововведень та 37 нових технологій, розроблено та впроваджено в практичну охорону здоров'я майже 80 нових і модернізованих методів профілактики, діагностики та лікування.

Привітання 100-літньому ювіляру

Відкриваючи урочисте засідання, професор **Юрій Караченцев**, член-кореспондент НАМН України, директор Інституту, зазначив, що 100 років Інституту — це 100 років самовідданої праці всього колективу, боротьби за життя і здоров'я пацієнтів. За ці роки в Інституті створено численні наукові школи з різних галузей ендокринології, відомі не тільки в Україні, а й за її кордоном, вченими Інституту розроблені і впроваджені в клінічну практику і фармакологічну промисловість 120 оригінальних лікарських препаратів, створена розгалужена система ендокринологічної допомоги, підготовлено тисячі лікарів на численних зборах, конференціях, з'їздах. За цей час клініцистами проліковано понад 120 тис. хворих, в хірургічному відділенні виконано майже 53 тис. операцій на ендокринних органах.

Ю. Караченцев підкреслив, що сьогодні, продовжуючи традиції багатьох поколінь співробітників, 100-річний ювілей Інституту зустрічає міцним згуртованим колективом клініцистів, хіміків, фармакологів, біологів, токсикологів, всіх тих, хто може вирішувати найскладніші завдання сучасної ендокринології. Тільки за останні десятиріччя співробітниками Інституту захищено 11 докторських і 28 кандидатських дисертацій, видано 29 монографій, опубліковано 700 статей, кожна сьома з яких — у зарубіжному виданні. Незважаючи на наявні труднощі та проблеми, колектив з упевненістю дивиться в майбутнє.

До колективу Інституту надійшов лист-привітання від Президента України Володимира Зеленського, в якому зазначалося, що Інститут є однією із найстаріших та найавторитетніших ендокринологічних установ, засновником якої є вчений зі світовим ім'ям академік В.Я. Данилевський. За цей тривалий період Інститутом засновано десятки наукових шкіл, розроблено та впроваджено сотні діагностичних та лікувальних технологій. Беззаперечно, разом із розвитком установи відбувалося і встановлення вітчизняної експериментальної та клінічної ендокринології. Наша країна пишається здобутком українських учених, які примножують глибокі традиції та роблять вагомий внесок в удосконалення спеціалізованої ендокринологічної допомоги населенню України. Визнанням цих здобутків є широке міжнародне співробітництво із науковими установами провідних країн світу та дитячого фонду ЮНІСЕФ. Президент України побажав організаторам та учасникам З'їзду плідних дискусій і професійної самореалізації, ефективного обміну досвідом, а також здоров'я, успіхів та нових досягнень в ім'я України.

Михайло Чернях, заступник голови Харківської обласної державної адміністрації, привітав колектив Інституту з ювілеєм, зазначивши, що за ці роки пройдено славетний шлях, ті традиції і той внесок, який було зроблено, обов'язково потрібно зберегти, а на віковому фундаменті будувати нове, корисне і сучасне. Він зауважив, що незважаючи на складні теперішні часи, колектив Інституту — однодумці, які прагнуть щось змінити, плідно працюють і несуть славетне ім'я Інституту. М. Чернях подякував за віддану роботу та побажав, щоб наступне сторіччя пройшло під гаслом миру, стабільності й розвитку.

М. Чернях вручив почесні відзнаки, присвоєні указом Президента України:

- **Кравчук Нонні Олександрівні**, заступнику директора з наукової роботи Інституту, професору, доктору медичних наук — Орден княгині Ольги III ступеня.
- **Місюрі Катерині Іванівні**, вченому секретарю Інституту, доктору медичних наук — почесне звання «заслужений діяч науки і техніки України».
- **Воронкінній Тетяні Миколаївні**, заступнику директора з економічних питань Інституту — почесне звання «заслужений економіст України».
- **Дорош Олені Григорівні**, завідувачці Консультативної поліклініки Інституту, кандидату медичних наук — почесне звання «заслужений лікар України».

Професор **Віталій Цимбалюк**, член-кореспондент НАН України, академік НАМН України, президент НАМН України, від імені президії НАМН України привітав славетний Інститут із надзвичайним святом — 100-річним ювілеєм. Він зауважив, що незважаючи на тяжкі часи, які склалися на початку минулого століття, в Україні створювалися науково-дослідні інститути, перш за все, в Харкові, який є колискою української науки. Діяльність Інституту пов'язана з академіком В.Я. Данилевським, який розробив власні препарати, саме тут і почався розвиток ендокринологічної науки, у 1923 р. вперше в колишньому СРСР був синтезований інсулін, у 1927 р. — відкрита ендокринологічна клініка, яка стала першою в країні та третьою у світі.

В. Цимбалюк побажав розвитку і процвітання Інституту на найближчі 100 років та вручив медаль Агапія Печерського НАМН України та знак пошани НАМН України колективу Інституту.

Професор **Микола Тронько**, член-кореспондент НАН України, академік НАМН України, віцепрезидент НАМН України, президент Асоціації ендокринологів України, директор ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин імені В.П. Комісаренка НАМН України», звернув увагу на те, що створення цього закладу є втіленням найкращих наукових задумів видатного вченого В.Я. Данилевського, це і відкриття ендокринологічної клініки, і створення фармакологічних препаратів, які знайшли широке впровадження у клінічній практиці. Проведена дійсно титанічна робота, і Інститут гідно продовжує ці традиції. На думку М. Тронька, історія Інституту — це історія всієї вітчизняної медицини, адже саме в цьому закладі в різні роки працювали видатні особистості, які зробили вагомий внесок у розвиток вітчизняної ендокринології. І сьогодні колектив під керівництвом Ю.І. Караченцева гідно несе естафету своїх вчителів.

М. Тронько підкреслив, що сьогодні свято всієї ендокринологічної та науково-медичної спільноти, побажав колегам добра, здоров'я та великих творчих успіхів.

Зі словами привітання до присутніх звернулася **Світлана Горбунова-Рубан**, заступник Харківського міського голови з питань охорони здоров'я і соціального захисту населення, зазначивши, що насправді важко оцінити масштаби грандіозної події — святку-

вання 100-річчя цього наукового закладу. У стінах Інституту зроблено багато наукових відкриттів, які рятують людство, зроблено вагомий внесок у розвиток ендокринологічної науки та надання допомоги пацієнтам з ендокринною патологією. С. Горбунова-Рубан підкреслила, що Харків — це унікальне наукове і культурне місто, його особливість — у вмінні цінувати і пишатися досягненнями, зокрема — провідним ендокринологічним Інститутом.

Альона Благовещенська, голова Обласного комітету Харківської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я України, привітала Інститут зі славетним ювілеєм від імені медичної спільноти Харківщини, підкресливши, що за цим віковим шляхом — доля тисяч пацієнтів, яким було врятовано життя і здоров'я, це життя тисяч співробітників, які за ці 100 років працювали в установі. Розроблені в Інституті наукові та практичні здобутки вплинули на розвиток

не лише української, а й світової ендокринологічної науки. А. Благовещенська висловила вдячність усім співробітникам та побажала мирного неба над головою, здійснення всіх задумів, втілення наукових і практичних розробок у науку і практику.

У своїх відеовиступах **Михайло Радущий**, голова Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, та професор **Сергій Комісаренко**, академік НАН України, відзначили провідну роль Інституту в розвитку української ендокринології та побажали ювілярам міцного здоров'я, перемог у врятуванні життя українців.

До привітань на адресу колективу Інституту також долучилися представники науково-дослідних установ — Інституту кріобіології і кріомедицини НАН України, ДУ «Національний інститут терапії імені академіка Л.Т. Малої НАМН України», ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України», ДУ «Інститут неврології, психіатрії і наркології НАМН України», ДУ «Інститут дерматології і венерології НАМН України», ДУ «Інститут медичної радіології імені С.П. Григор'єва НАМН України», ДУ «Інститут патології хребта та суглобів імені професора М.І. Ситенка НАМН України», Українського науково-практичного центру трансплантації ендокринних органів і тканин Міністерства охорони здоров'я України. Щирі привітання пролунали від завідувачів і представників профільних кафедр закладів вищої медичної освіти України, а також представників фармацевтичних компаній.

Під час урочистого зібрання колектив Інституту та його співробітники були нагороджені почесними грамотами та подяками НАМН і НАН України, Харківської обласної державної адміністрації, Харківської міської ради, Харківської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я України, адміністрації Київського району Харківської міської ради, а також цінними подарунками. Під час святкування вікового ювілею всі гості змогли переглянути відеофільм, присвячений історії та сучасним досягненням Інституту, і насолодитися святковим концертом.

Редакція «Українського медичного часопису» долучається до привітань та бажає колективу Інституту плідної праці, нових наукових відкриттів і творчих успіхів!

Марина Колесник,
фото автора